

ZJAZDY LEKARZY W KRYNICY W LATACH 1926–1937

LEKARZE BYLI DŹWIGNIĄ ROZWOJU KULTURY UZDROWISKOWEJ W KRYNICY, CZY SĄ NIĄ NADAL?

RYSZARD KRUK
STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ ALMANACHU MUSZYNY

TRADYCJE I PERSPEKTYWY ROZWOJU KULTURY UZDROWISKOWEJ W KRYNICY ZDROJU W KONTEKŚCIE EUROPEJSKIM.

KULTURA UZDROWISKOWA W EUROPIE

KRYNICA– ZDRÓJ

15–17 MAJA 2018

O CZYM BĘDĘ MÓWIŁ?

- KIM JESTEŚMY?
- CO ROBIMY?
- ZJAZDY LEKARZY W KRYNICY 1926–1937
- ORGANIZATORZY – TEMATYKA – WNIOSKI
- LEKARZE – MOTOREM POSTĘPU – KIEDYŚ, DZISIAJ, JUTRO
- TRÓJZDRÓJ
- KONKLUZJA
- APPENDIX

Stowarzyszenie Przyjaciół Almanachu Muszyny Kim jesteśmy?

Stowarzyszenie Przyjaciół Almanachu Muszyny Co robimy?

1. Wydawanie „Almanachu Muszyny”
2. Fundusz Stypendialny Almanachu Muszyny
3. Konkurs Sąddeckczyzna im. Szczęsnego Morawskiego
4. Konkurs fotograficzny – detal architektoniczny
5. Varia, w tym Kameralny Polsko-Słowacki Rajd Rowerowy „Pętla Popradu”, Detal architektoniczny i poezja od Kochanowskiego do Harasymowicza i Ziemiańska

Almanach Muszyny

25 roczników

Ponad 700 tekstów

Około 200 autorów

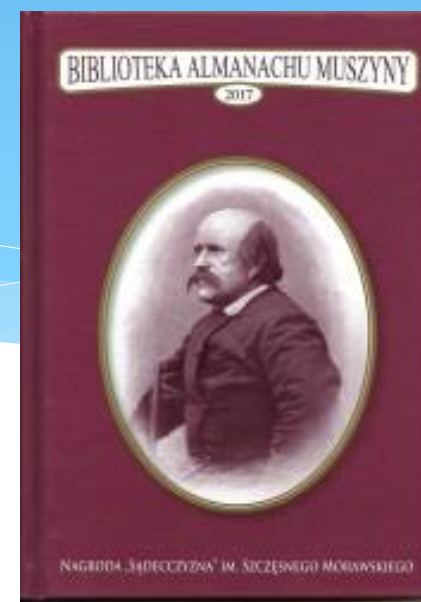
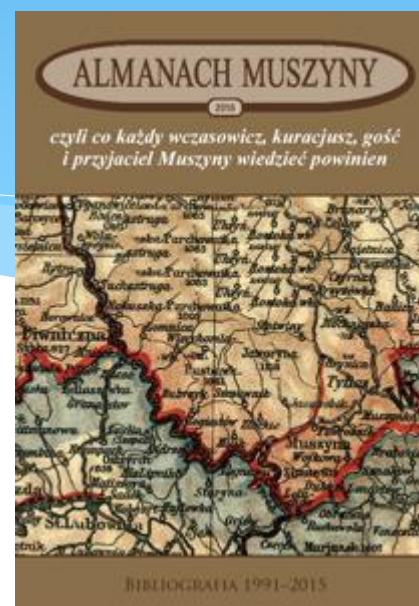
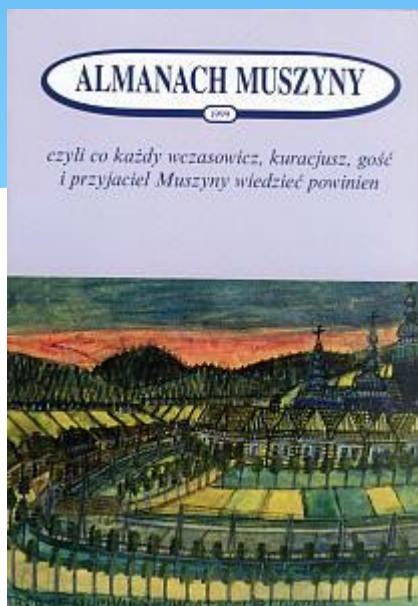
Bibliografia 1991-2015

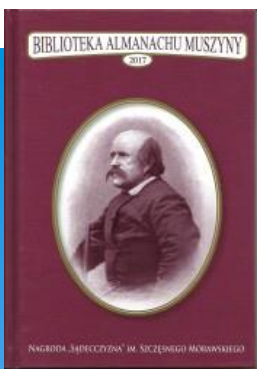
Biblioteka Almanachu Muszyny

KUCZYŃSKI
i GÜRTLER

KRAKÓW, RYNEK
„PAŁAC SZPISKI”

Nagroda „Sąddecka” im. Szczęsnego Morawskiego

- 2008 – Piotr i Tadeusz Łopatkiewiczowie, *Stanisława Tomkowicza inwentarz zabytków powiatu sądeckiego*
- 2009 – Jerzy Leśniak, *Szkoła Chrobrego 1908–2008*
- 2010 – Jerzy Giza, *Nowosąddecka lista katyńska*
- 2011 – Józef Skrabski, *Kościół Grybowa*
- 2012 – ks. Jan Kudelka, *Kościół na Sąddecku w godzinie próby 1939–1945*
- 2013 – Grzegorz Olszewski, *Więźniowie KL Auschwitz z powiatu nowosąddeckiego. Księga pamięci*
- 2014 – Anna Janota-Strama, *Stadniccy herbu Szreniawa z Nawojowej. Dzieje rodu*
- 2015 – Grzegorz Olszewski, *Ziemia Sąddecka. Monografia historyczna administracji lokalnej* oraz praca zbiorowa pod red. Dawida Golika, *Masz synów w lasach, Polsko... Podziemie niepodległościowe i opór społeczny na Sąddecku w latach 1945-1956*
- 2016 – Janusz Hetmańczyk, *Koloniści józefińscy w Zagorzynie koło Łącka* oraz prace zbiorowe: *Niepokalanki w Nowym Sączu. Katalog wystawy październik - grudzień 2015*, oprac. red. Leszek Migratła; *Nowy Sącz i Sąddecka w czasie I wojny światowej* pod red. Grzegorza Olszewskiego
- 2017 – Sławomir Wróblewski, *Rycerstwo ziemi sądeckiej w średniowieczu* oraz Bogdan Potoniec *Ślady powstania styczniowego na Sąddecku*

Fundusz Stypendialny Almanachu Muszyny

19 edycji

Ponad 300 stypendiów

Kategorie stypendiów

Wypłacone prawie pół miliona złotych

Specjalne inicjatywy

I ZJAZD 14-15 WRZEŚNIA 1926

PRZEBIEG

- Poświęcenie Nowych Łazienek Mineralnych z udziałem prymasa arcybiskupa Augusta Hlonda oraz ministra spraw wewnętrznych Kazimierza Młodzianowskiego.
- Obrady w sali balowej Starego Domu Zdrojowego otworzył dr Zygmunt Wąsowicz, prezes Stowarzyszenia Lekarzy w Krynicy.
- Wśród prawie 200 uczestników pojawiły się sławy medycyny z Warszawy, Lwowa, Poznania i Wilna.
- W części naukowej wygłoszono referaty na temat chorób serca, własne wyniki badań przedstawili także lekarze kryniccy.
- Uczestników zjazdu oprowadzono po zakładzie zdrojowym, odbył się Bal Lekarski.

REZULTATY I WNIOSKI

- Do władz Rzeczypospolitej i zarządu zakładu zdrojowego zaapelowano o poprawę warunków pobytu gości w Krynicy. Domagano się poprawy stanu kanalizacji, wodociągów oraz budowy szpitala z oddziałami wewnętrznym, chirurgicznym i zakaźnym
- Wnioskowano o wzmocnienie pozycji lekarzy w stosunku do administracji zakładu zdrojowego, w tym w zakresie stosowania kąpieli leczniczych
- Zgodzono się na organizację cyklicznych zjazdów lekarskich właśnie w Krynicy i powierzono ich organizację miejscowemu stowarzyszeniu lekarzy. Lekarzom krynickim zaangażowanym w organizację zjazdu udało się zbudować ogólnopolskie poparcie dla podniesienia rangi Krynicy jako zdroju.

II ZJAZD 30 WRZEŚNIA–1 PAŹDZIERNIKA 1927

PRZEBIEG

- W zjeździe, który otworzył dr Klemens Dębicki, wzięło udział 132 lekarzy, w tym 39 członków Stowarzyszenia Lekarzy w Krynicy. Na zjeździe pojawiła się profesura krakowska, warto odnotować obecność 11 lekarek
- Tematyka naukowa zjazdu dotyczyła leczenia niepłodności, referaty przedstawili lekarze z Krakowa, Lwowa i Krynicy
- Wydarzeniem towarzyszącym zjazdowi była wystawa przyrodniczo-lekarska, oferty przedstawiły: Związek Uzdrowisk z Warszawy, Polskie Towarzystwo Balneologiczne z Krakowa, Zarząd Zdrojowy z Krynicy, a także firmy farmaceutyczne oraz producenci mebli medycznych i urządzeń elektromedycznych

REZULTATY I WNIOSKI

- Przez aklamację zjazd przyjął 12 wniosków do przesłania „prasie i czynnikom miarodajnym” dotyczących między innymi: inwestycji komunalnych, rozbudowy wodociągów, kanalizacji, oczyszczalni, budowy szpitala, rozwoju funkcji uzdrowiskowych poprzez zwiększenie ilości kąpeli borowinowych, utworzenie zakładu fizjoterapii i zakładanie kuchni dietetycznych
- Wnioskowano o wzmocnienie pozycji środowiska lekarskiego poprzez udzielenie Stowarzyszeniu głosu w Komisji Rozbudowy Krynicy oraz zwiększenie reprezentacji lekarzy w Komisji Zdrojowej

III ZJAZD 4–6 STYCZNIA 1930

PRZEBIEG

- Przeniesiono termin Zjazdu z okresu jesiennego na sezon zimowy, w celu promocji Krynicy jako zimowej stolicy Polski
- Obrady Zjazdu z udziałem ponad 200 uczestników, w nieistniejącym już budynku krynickiego teatru, otworzył dr Stanisław Lewicki
- Naukowa część Zjazdu koncertowała się wokół zagadnień przemiany materii i jej leczenia podczas pobytu w uzdrowiskach. 18 referatów przedstawili lekarze z Warszawy, Lwowa, Krakowa, Poznania i Krynicy
- Rozszerzeniu uległa część wystawiennicza, 15 firm z Polski, Niemiec i Holandii zaprezentowano środki lecznicze
- Uczestnikom Zjazdu umożliwiono korzystanie z kąpieli mineralnych i zapoznano ich z nowymi inwestycjami, w tym elektrownią oraz instalacją do tłoczenia wód mineralnych z głębokości 400 m

REZULTATY I WNIOSKI

- *Zgłoszono postulaty utworzenia docentur, a ewentualnie katedr dla nauki balneologii i balneoterapii przy wszechnicach polskich” oraz „zapewnienia odpowiednich urządzeń dietetycznych celem umożliwienia chorym, w pierwszym rzędzie cukrzykom leczenia się w kraju*
- *Zjazd zwrócił się do Wysokiego Rządu z wezwaniem, aby przyspieszyć wybudowanie w Krynicy zamkniętej lecznicy dla poważnej liczby chorych przybywających do Krynicy*
- *Profesor Ludomił Korczyński, prezes Polskiego Towarzystwa Balneologicznego zadeklarował poparcie dla idei organizacji Zjazdów w Krynicy*

IV ZJAZD 15-16 MAJA 1932

PRZEBIEG

- W sali balowej Starego Domu Zdrojowego obrady Zjazdu z udziałem 180 lekarzy otworzył dr Ludwik Korybut Daszkiewicz
- W części naukowej lekarze kryniccy przedstawili swoje doświadczenia, odnotować należy wystąpienie dra Franciszka Kmietowicza, który omówił swoje 41 letnie doświadczenia z praktyki lekarskiej w Krynicy
- Na wystawie środków leczniczych zaprezentowało się 20 firm, z tym pierwszy raz firma z Francji

REZULTATY I WNIOSKI

- Zjazd przypadł w okresie kryzysu gospodarczego i generalnego zubożenia społeczeństwa dlatego fakt że doszedł do skutku uznano za sukces jego organizatorów
- Doprowadzono do finału zapoczątkowaną w trakcie poprzedniego Zjazdu ideę konkursu *na najlepsze prace z zakresu balneologii ze szczególnym uwzględnieniem Krynicy*. Wyróżniono nagrodami finansowymi prace dwóch autorów z Warszawy i Lwowa.

V ZJAZD 6–8 STYCZNIA 1934

PRZEBIEG

- Jubileuszowy Zjazd z udziałem ponad 200 lekarzy obradował w Krynicy ponownie w okresie zimowym.
- Obradom Zjazdu na prośbę Stowarzyszenia Lekarzy w Krynicy raczył przewodniczyć dr Stefan Hubicki, minister opieki społecznej,
- Jako temat przewodni rozważań naukowych na Zjeździe obrano zagadnienia: leczenie zespołów sercowo-naczyniowo-nerkowych oraz przewlekłych zmian zapalnych przydatków macicy.

REZULTATY I WNIOSKI

- Główny cel jaki postawili i zrealizowali organizatorzy to promocja uzdrowiskowych funkcji Krynicy. Na program złożyły się: pokaz nowych urządzeń w zdrojowisku, wizyta i dancing w hotelu-palace „Patria” zbudowanym przez Jana Kiepurę, zwiedzenie nowo otwartego sanatorium „Lwigród” Zakładu Ubezpieczeń ze Lwowa, bankiet i śniadanie w sali balowej Starego Domu Zdrojowego wydane przez Zarząd Państwowego Zakładu Zdrojowego oraz Zwierzchność Gminy.
- Dla promocji zimowych walorów Krynicy goście wzięli udział jako widzowie w międzynarodowych zawodach saneczkarskich na krynickim torze saneczkowym.

VI ZJAZD 9–11 STYCZNIA 1937

PRZEBIEG

- Otwarcia Zjazdu w obecności ponad 200 lekarzy dokonał dr Emanuel Zarzycki.
- Na część naukowa złożyło się 18 referatów dotyczących: leczenia cukrzycy, niepłodności, funkcjonowania gruczołów dokrewnych oraz stosowania wód mineralnych w kuracji.
- Rekordowym zainteresowaniem cieszyła się wystawa środków leczniczych i wydawnictw lekarskich. Obecnych było 32 wystawców, w tym pierwszy raz reprezentant Szwajcarii.
- Uczestnicy Zjazdu wystosowali *depesze hołdownicze* do J.W.P. Prezydenta Rzeczypospolitej Prof. dr Ignacego Mościckiego, J.W.P. Marszałka Polski Edwarda Rydza Śmigłego oraz do J.W.P. Premiera Generała Sławoja-Składkowskiego.

REZULTATY I WNIOSKI

- Zjazd był próbą konkluzji dorobku dotychczasowych Zjazdów i jego organizatorzy postawili na dotarcie z nimi do jak to się wtedy mówiło *czynników miarodajnych*. Stąd obecność i wystąpienia na Zjeździe reprezentantów Ministerstwa Opieki Społecznej, Polskiego Towarzystwa Balneologicznego, Związku Uzdrowisk Polskich, a także obecność na liście uczestników polityków i przedsiębiorców.
- Postanowiono VII Zjazd zorganizować w styczniu 1939 roku – niestety nie udało się.

PODSUMUJMY – ORGANIZATORZY / TEMATYKA / WNIOSKI

1. Stowarzyszenie Lekarzy w Krynicy podołało zadaniu.
2. Temat medyczny stanowił kanwę do strategicznego myślenia o uzdrowiskowej funkcji Krynicy.
3. Nowoczesna formuła wydarzenia (wystawa, pamiętnik, dobry PR).
4. Lobbowanie to jest to!
5. Zbudowano personalny pomost „Lekarze – Samorząd”.
6. **Lekarze decydowali o kierunkach rozwoju Krynicy!**

LEKARZE – MOTOREM POSTĘPU – KIEDYŚ, DZISIAJ, JUTRO

LEKARZE WE WŁADZACH SAMORZĄDOWYCH

KADENCJA 2014–2018

<u>RADA (POWIAT–MIASTO/GMINA)</u>	<u>IŁOŚĆ RADNYCH</u>	<u>IŁOŚĆ LEKARZY</u>	<u>UDZIAŁ %</u>
• NOWY SĄCZ	29	0	0
• KRYNICA	15	2	13,3
• MUSZYNA	15	0	0
• PIWNICZNA	15	0	0
RAZEM	74	2	2,7

T R Ó J Z D R Ó J” KRYNICA–MUSZYNA–ŻEGIESTÓW

LEKARZE POTRAFIŁI
„MYŚLEĆ GLOBALNIE – DZIAŁAĆ LOKALNIE”

PLUSY

- WALORY NATURY
- BAZA
- TRADYCJA

MINUSY

- SEZONOWOŚĆ
- DOJAZD
- TRUDNOŚCI Z UTRZYMANIEM KADR

K O N K L U Z J A

Lekarze byli dźwignią postępu we wdrażaniu nowoczesnej i perspektywicznej koncepcji uzdrowiskowej kultury Krynicy

To kryniccy lekarze, a nie profesjonalni historycy, opisali dzieje Krynicy

Lekarze byli inicjatorami akcji społecznych, które wzbogaciły życie Krynicy

Aktualnie lekarze ze stratą dla Krynicy cofnęli się zaisze swoich gabinetów

Dziękuję za uwagę!

www.almanachmuszyny.pl

redakcja@almanachmuszyny.pl

Dr Franciszek Kmietowicz

„Myśl wzniesienia pomnika K. Pułaskiego w Krynicy powstała przy herbacie w styczniu 1897 roku – u mnie Pod Kosynierem. Gdzie postanowiliśmy własnymi siłami zbierać fundusze na ten cel. ”

(cytat z Księgi protokołów)

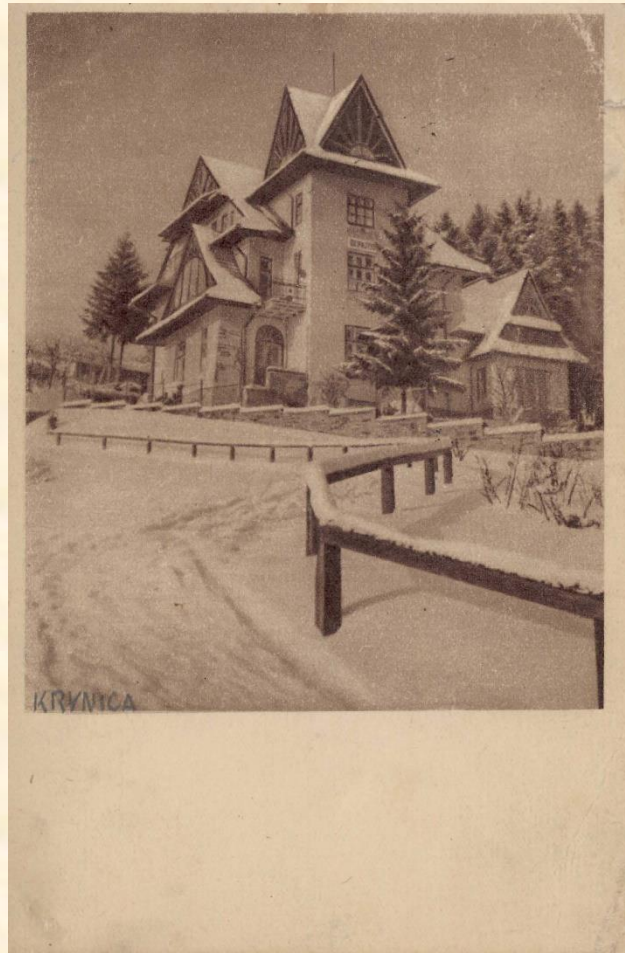

Patriota i człowiek renesansu:

- Kryniczanin
- Lekarz
- Samorządowiec
- Działacz społeczny
- Głowa rodziny

Kmietowiczów Dewajtis

**Etap pierwszy
(1897-1925) –
zainicjowało go
usypanie kopca,
co nastąpiło
pomiędzy rokiem
1897 a 1906.**

Etap drugi (1926-1928) – wykonanie obelisku pomnika przez firmę Braci Trembeckich z Krakowa na przełomie lat 1926/1927; podstawę pod obelisk wykonali z kamienia, pobranego z Szydłowca, miejscowi majstrzy budowlani – Mikołaj Walencik i Stanisław Ciuła.

I wreszcie **etap trzeci (1929 - 1939)** – wykonanie odlewu orła, zrealizowane przez firmę Leona Dyrka z Krakowa w roku 1929.

W *Księdze protokołów* jako autor pomnika wymieniany jest profesor **Stanisław Wójcik** z Państwowej Szkoły Sztuk Zdobniczych z Krakowa.

Uroczystość odsłonięcia pomnika miała miejsce 25 sierpnia 1929 roku, w 150. rocznicę śmierci Kazimierza Pułaskiego, i była wielkim wydarzeniem w Krynicy.

- Rozpoczęła ją **msza święta** w krynickim kościele.
- Następnie **pochód** przeszedł ulicą Pułaskiego do Parku.
- Uroczystość zagał **dr Franciszek Kmietowicz**, który omówił bohaterski żywot Pułaskiego i podkreślił, że wysunięcie postulatu niepodległości Polski przez Wilsona było spłaceniem długu wdzięczności za to, że Pułaski i Kościuszko walczyli za wolność Ameryki.
- Odczytano liczne **depesze gratulacyjne**.
- Uroczystość zakończył **występ chóru**.

Polska: Znaczek pocztowy ku uczczeniu Jerzego Washingtona
Pologne: Timbre-poste en mémoire de George Washington
Poland: George Washington commemorative postage stamp

Finis coronat opus

